

In het programma, dat de eischen voor den bouw bevatte, werd bepaald, dat het nieuwe raadhuis moest verrijzen op de plaats van het oude, met eenige uitbreiding daaromheen, n.l. aan de Langestraat ten Z. en W. en de Hofstraat, welke zich aan de andere zijden daaromheen buigt; in het centrum dus van de oude stad, welke in 1862 door brand geheel werd vernield. Na 1862 is de stad herbouwd zonder regulatie van het oude stratenplan, dat, historisch gegroeid, zijn beteekenis had, maar die beteekenis door den grooten brand had verloren. Aan de bestaande straten verrezen de nieuwe huizen en gebouwen en men behoeft maar het jaartal van den brand te zien om te beseffen, hoe laag het gehalte van die nieuwe bouwerij was. Nog staat het meeste daarvan overeind en te midden van deze karakterlooze, troosteloze, grauwe massa's moest een nieuw stadhuis verrijzen, dat — het raadsbesluit dateert van 1927 — de kracht en de waardigheid van het nieuwe, groote Enschede met zijn toen nog bloeiende industrie moest uitdrukken. Het eenige monument van beteekenis binnen de oude stadskern is de Ned. Hervormde kerk, een gothisch gebouw met romaanschen toren, voorzien van een lateren spits (het geheel ingrijpend vernieuwd en gerestaureerd na den brand der stad); zij staat op de Markt, ongeveer 150 m hemelsbreed van het raadhuis.

Vijf architecten werden uitgenoodigd, een plan in te zenden; uit die plannen koos de commissie van beoordeeling, waarin voor de gemeente de secretaris der gemeente C. F. Klaar en de directeur van gemeentewerken Ir. H. G. Mos zitting hadden, eenstemmig dat van Friedhoff, die krachtens raadsbesluit op 25 Maart 1929 de opdracht kreeg, zijn plan uit te werken. Friedhoff had het accent, dat dit raadhuis vereischte, kunnen vinden in een trotsch, de omgeving gemakkelijk verpletterend gebouw, dat aldus „facile princeps” zou zijn. Hij vond het accent echter door een rustige voornaamheid en een fijne distinctie, welke nu reeds de waardigheid van het stadhuis accentueeren en dat in de toekomst nog meer zullen doen, wanneer de geheele omgeving van karakter zal zijn veranderd, n.l. die kern van Enschede, aan Langestraat en Windbrugplein, die als vanzelf — het nieuwe gebouw van het dagblad Tubantia bewijst het — uitnoodigt tot het scheppen van groote commercieele gebouwen, welke, als hebbende een andere functie dan het gezagscentrum der gemeente, ook een ander beeld zullen vertoonen en een gezond contrast met het stadhuis zullen scheppen.

De kleur, die het raadhuis zou hebben, was een voornaam punt. Beziemen het voor het eerst, dan maakt men misschien de opmerking, dat de effen, gelig-grijze kleur der baksteen, waaruit het geheele gebouw en ook de toren zijn opgetrokken, te weinig spreekt en niet genoeg contrasteert met de vale bebouwing van de oude stadskern en dat hier een opgewekter noot van roode of helder-gele baksteen op zijn plaats ware geweest. Friedhoff, principieel afkeerig van handvormbaksteen voor groote gebouwen, te precieus naar zijn inzicht (zie b.v. de Bijenkorf van Piet Kramer in den Haag),